

Kirjallinen kysymys n:o 34.

Ekorre: Torniolaisen Hanhironva-yhtymän toiminnasta.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Rakennustyöläisten Liiton alainen Kemi-Tornion alueen maa- ja vesirakennusosasto n:o 35 r.y. sekä useat sen jäsenet ovat pitkään olleet huolestuneita tilanteesta, joka vallitsee Tornion kaupungista kotoisin olevan, maansiirto-, maanrakennus-, kuljetus- ja muita urakoita suorittavan Hanhironva-yhtymän työmailla.

Yhtymä on toistuvasti laiminlyönyt lakisääteisesti asetetut velvollisuudet järjestää työntekijöiden valitsemien työsuojeluvaltuutettujen ja luottamushenkilöiden koulutus. Viranomaisen huomautuksista piittaamatta yhtymä on jättänyt huolehtimatta työsuojelun valvonnasta annetun lain edellyttämistä työsuojelutoimenpiteistä useilla työmaillaan. Työntekijät pelkäävätkin lainrikkomusten ja muiden laiminlyöntien vielä lisääntyvän uuden työterveyshuoltolain tultua voimaan kaikkia yksityisiäkin työnantajia velvoittavana ja kun laki yhteistoiminnasta yrityksissä tulee voimaan heinäkuun alussa tänä vuonna.

Hanhironva-yhtymä on saanut valtiolta, erityisesti tie- ja vesirakennuslaitokselta, ja valtioneuromistoisilta yhtiöiltä, muun muassa Outokumpu Oy:ltä, mittavia työurakoita ja pitkäaikaisia työsuorituksia. Ihmetystä on työntekijöiden keskuudessa herättänyt erityisesti se,

että esimerkiksi Keminmaan kunnassa sijaitsevalla Outokumpu Oy:n Elijärven kromikavoksella Hanhironva-yhtymä on jättänyt tärkeimmätkin työsuojelutoimenpiteet työntekijöiden toistuvista huomautuksista huolimatta suorittamatta. Työntekijöille aiheutuu näin ollen todennäköistä loukkaantumisen vaaraa ja terveydellisiä riskejä. Outokumpu Oy:n taholta on ilmoitettu vastuun työsuojelusta työmaalla kuuluvan työsuoritukset urakoivalle Hanhironva-yhtymälle.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä torniolaisen Hanhironva-yhtymän velvoittamiseksi valtiolta, valtijohtoisilta ja valtioneuromistoisilta yhtiöiltä sekä kunnilta ja kuntainliitoilta saamis- saan työkohteissa noudattamaan työsuojelun valvonnasta annetun lain, työterveyshuoltolain ja muiden työntekijöiden oikeudet turvaavien lakien nojalla annettuja määräyksiä ja ohjeita?

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 1979.

Mikko Ekorre

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Herra Puhemies, olette 8 päivänä toukokuuta 1979 päivätyn kirjeenne ohella toimittanut valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle jäljennöksen kansanedustaja Ekorren näin kuuluvasta kirjallisesta kysymyksestä n:o 34:

Mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä torniolaisen Hanhirova-yhtymän velvoittamiseksi valtiolta, valtiojohtoisilta ja valtionemmistöisiltä yhtiöiltä sekä kunnilta ja kuntainliitoilta saamiseen työkohteissa noudattamaan työsuojelun valvonnasta annetun lain, työterveyshuoltolain ja muiden työntekijöiden oikeudet turvaavien lakien nojalla annettuja määräyksiä ja ohjeita?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittaen seuraavaa:

Työsuojeluvantaa koskevat perussäännökset sisältyvät työsuojeluhallinnosta annettuun lakiin (574/72) ja työsuojelun valvonnasta annettuun lakiin (131/73). Työsuojeluhallintolain mukaan työsuojeluviranomaisten tehtävänä on muun muassa valvoa työsuojelua koskevien säännösten ja määräysten noudattamista tarkastuksia ja tutkimuksia toimittamalla. Valvontalaissa on vuorostaan säädetty siitä, miten

näiden säännösten ja määräysten noudattamista on valvottava ja mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, jollei säädöksiä noudateta. Työsuojeluviranomaisen on näissä tapauksissa valvontalain 15 §:n mukaan ensisijaisesti annettava asianmukaiset ohjeet puutteellisuuksien korjaamiseksi ja epäkohtien poistamiseksi. Lisäksi ovat työnantajan niskoittelussa käytävissä valvontalain 15 ja 16 §:ssä säädetyt pakkokeinot, joita ovat muun muassa sakkouhka, teettämishukka ja käyttökielto.

Tämän kysymyksen johdosta hankitun selvityksen mukaan Lapin työsuojelupiirin työsuojelutoimisto on vuosittain toimittanut Hanhirova-yhtymän työpaikoilla työsuojelutarkastuksia. Näiden tarkastusten perusteella on annettu ohjeita ja neuvoja, jotka on merkitty tarkastuksesta laadittuun pöytäkirjaan. Työsuojelutarkastukset eivät ole johtaneet pakkokeinojen käyttöön, koska ei ole ilmennyt, että työnantaja olisi valvontalaissa tarkoitettulla tavalla niskoitellut pöytäkirjassa annettujen ohjeiden noudattamisessa.

Työvoimaviranomaiset tulevat valvomaan myös työterveyshuoltolain (743/78) noudattamista toimittaessaan työsuojelutarkastuksia. Mikäli laiminlyöntejä havaitaan, niiden johdosta ryhdytään valvontalain edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1979.

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

Till Riksdagens Herr Talman.

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Herr Talman, med Eder skrivelse av den 8 maj 1979 till vederbörande medlem av statsrådet översänt avskrift av följande av riksdagsman Ekorre undertecknade spörsmål nr 34:

Vilka åtgärder ämnar Regeringen vidta i syfte att ålägga Hanhirova-koncernen i Torneå att på de arbetsplatser koncernen fått av staten, statsledda bolag och bolag med statsmajoritet samt kommuner och kommunalförbund iaktta de bestämmelser och anvisningar som utfärdats med stöd av lagen om tillsynen över arbetarskyddet, lagen om företagshälsovård och övriga lagar som säkerställer de anställdas rättigheter?

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamant anföra följande:

Grundstadgandena om tillsynen över arbetarskyddet ingår i lagen om arbetarskyddsförvaltningen (574/72) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet (131/73). Enligt lagen om arbetarskyddsförvaltningen åligger det arbetarskyddsmyndigheterna bl.a. att utöva tillsyn över att stadganden och bestämmelser angående arbetarskyddet iakttas genom att förrätta inspektioner och undersökningar. I lagen om tillsynen över arbetarskyddet har i sin tur stadgats om hur tillsynen över efterlevnaden av dessa stadganden och bestämmelser skall utövas och vilka åtgärder som skall vidtas om stadgandena inte efterlevs. Enligt 15 § lagen

om tillsynen över arbetarskyddet skall arbetarskyddsmyndigheten i dessa fall i första hand ge vederbörliga anvisningar för rättelse av bristfälligheterna eller avhjälpande av missförhållandena. Vidare kan arbetarskyddsmyndigheten, om arbetsgivaren tredskas, tillgripa i 15 och 16 §§ stadgade tvångsmedel, dvs. bl.a. förplikta arbetsgivaren att vidtaga dessa åtgärder vid vite eller vid äventyr, att det som lämnats ogjort utföres på hans bekostnad eller att användningen av anordning eller arbetsmetod förhindras.

Enligt den utredning som införskaffats med anledning av detta spörsmål har arbetarskyddsbyrån vid Lapplands arbetarskyddsdistrikt årligen förrättat arbetarskyddsinspektioner på Hanhirova-koncernens arbetsplatser. På basen av dessa inspektioner har arbetarskyddsmyndigheten givit anvisningar och råd, vilka antecknats i det protokoll som förts vid inspektionen. Arbetarskyddsinspektionerna har inte lett till att tvångsmedel skulle ha tillgripits eftersom det inte framkommit att arbetsgivaren skulle ha tredskats på i lagen om tillsynen över arbetarskyddet avsett sätt i efterlevnaden av de anvisningar som givits i protokollet.

Arbetarskyddsmyndigheterna kommer även att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen om företagshälsovård (743/78) i samband med att de förrättar arbetarskyddsinspektioner. Såvida försummelse observeras, vidtas med anledning av dem åtgärder som förutsätts i lagen om tillsynen över efterlevnaden av lagen om arbetarskyddet.

Helsingfors den 4 juni 1979.

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Luja-Penttilä*